

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
QISHLOQ VA SUV XO'JALIGI VAZIRLIGI

SAMARQAND QISHLOQ XO'JALIK INSTITUTI

Veternariya zootexniya va qorako'lchilik fakulteti

“Yaylov chorvachiligi va hayvonlarni oziqlantirish texnologiyasi”
kafedrası

Zoogigiyena fanidan

KURS ISHI N- № 6

Mavzu: 60 bosh sigirga mo'ljalangan 2 qatorli molxona.

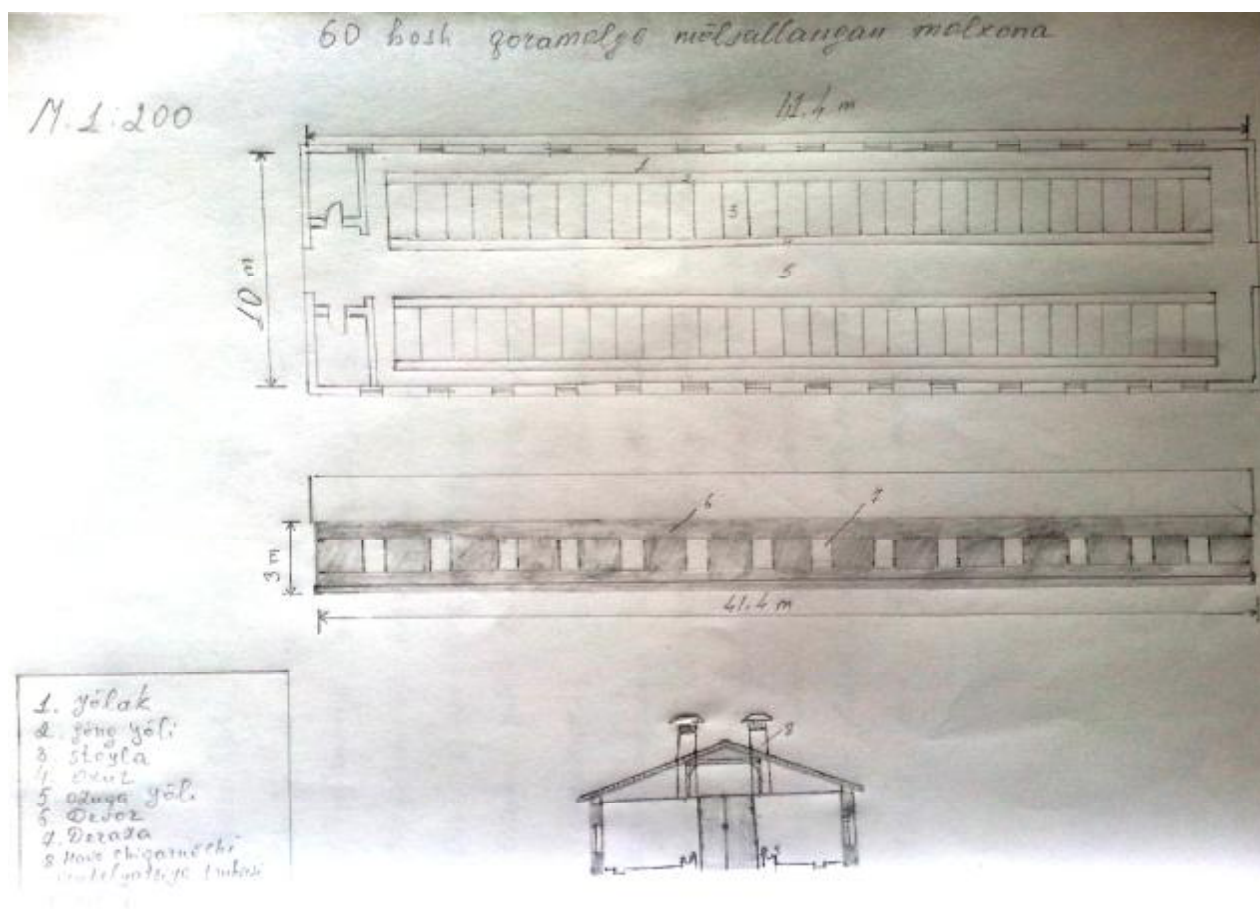
Bajardi : 314 guruh Pardayev R.

Tekshirdi: Hatamov A. H.

S A M A R Q A N D - 2015

KURS ISHI № 6

60 bosh sigirga mo'ljallangan 2 qatorli molxona. Bosh soni 30 bosh 5 l sut beradigan sigir tirik vazni 450 kglik, 10 l dan sut beradigan 20 bosh tirik vazni 400 kglik sog'im sigir 10 bosh tirik vazni 600 kglik bug'oz sigir saqlanadi. Qurulish materiallari maxaliy. Toshkent viloyati tashqi xarorati -7°C

M U N D A R I J A

1. Kirish	4
2. Chorvachilik fermalarini gurux uchun joy tanlash va molxonaning o'lchamlarini mayor asosida xisoblash	5
3. Fermani suv bilan taminlash va xayvonlarni Suvga bo'lgan talabini xisoblash	6
4. Molxonadagi yorug'likni xisoblash va yorug'likning ahamiyati	8
5. Namlik bo'yicha suniiy ventelatsiyani xisoblash	10
6. Issiqlik balansini xisoblash	14
7. Go'ngni xisoblash va go'ng xona qurish	18
8. Xulosa	21
9. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati	23

K I R I SH

Xozirgi kunda intensivlashgan xo'jalikning bir qismi bo'lgan chorvachilikni rivojlantirishda zooveternariya molxonalari qishloq xo'jalik hayvonlari gigiyenasi ilmini chuqur o'rganmay xo'jaliklarda sog'lom sermaxsul mollar gigiyenasiga etibor berish kerak. Molxonalar gigiyenasi fanining Laboratoriya va amaliyot darslarini to'g'ri tashkil etish xo'jaliklarda sanitariya zoogigiyena tekshirishlari kurs ishini bajarish yollari bilan maqsadga erishiladi.

Kitobda va boshqa o'quv qo'lanmalarda zoogigiyena meyorlari berilgan.

Veternariya vrachi va zootekniklar amalda molxonalarning xolatini tekshirish ichki jixozlar o'rganish qurulish materialarini baxolash mikroiklim ko'rsatkichlarini yorug'likni aniqlash suniiy ventilyatsiya va issiqlik balanisini hisoblashlar olib borilishi kerak.

Zoogigiyenani o'rgangan talabalar o'z ishlarida oziqa sifatini nazorat qilib boorish asosiy omil hisoblanadi. Bu nazoratning asosiy ro'li mollarni zamonaviy usullarda saqlashdan iborat.

Qurulish qilinadigan joylar ochiq deyarli janubga yoki janubiy sharqqa qiya bo'lishi kerak. Chorvachilik va parrandachilik xom ashyolari qayta ishlash korxonalari xamda 1500m pichan poxol omborlari 500m mineral o'g'it va zaxarli asbob anjomlar tayorgarlik maydonlari 100-300m uzoqlikda quriladi veterinariya inshootlari bir necha shaxsiy yordamchi va fermer xo'jalik fermalarga xizmat ko'rsatadi. Asosiy xo'jalikda yoki biror xo'jalik xududida xizmat qulay bo'lgan joyda quruladi. Umumiy xo'jalikni xizmat qiladigan veterinariya inshootlari atrofi baland devor bn o'ralib axoli yashash joylaridan ajralgan bo'ladi va veterineriya punktlari binolari karantin va izolyatr joylari 200m uzoqlikda quriladi.

FERMALAR UCHUN JOY TANLASH VA MOLXONANING O'LCHAMLARINI NORMATIV ASOSIDA XISOBLASH.

Chorvachilik fermalarini qurish uchun joy tanlashga xo'jalikning tabiiy iqlim sharoiti mollarning bosh soni va ularning ozuqa bilan taminlanishi xisobga olinishi kerak.

60 bosh qoramol uchun ikki qatorli molxona o'lchamlarini xisoblash.

1. Normativ bo'yicha bir bosh qora mol uchun 6m^2 joy olinadi.
2. Jami 60 bosh uchun $x \cdot 6\text{m}^2 = 360\text{m}^2$ joy olinadi.
3. Molxonada qo'shimcha binolar uchun jammi xayvonlar uchun olingan joyning 15-20 % miqdorda joy ajratiladi.

$$360\text{m}^2 - 100\%$$

$$54\text{m}^2 = X - 15\%$$

Xammasi bo'lib olingan joy

$$360 + 54 = 414\text{m}^2 \text{ yer maydoni ajratiladi.}$$

5. Molxona eni 2 qatorli qilib joylashtirilib TLM bo'yicha 10 mga to'g'ri keladi yani ozuqa yo'li 2,2m oxur 0,6m stoylar 2,20m go'ng yo'li 0,3m yo'lak 0,8m bo'ladi.

6. Molxonaning uzunligi bu paytda $414:10=41,4$ m va balandligi 3,0 m bo'lgan molxona quriladi.

FERMANI SUV BILAN TAMINLASH VA SUVGA BO'LGAN TALABINI XISOBLASH.

Qishloq joylarida ishlab chiqarilgan dehqonchilik chorvachilik xamda axolining suvga bo'lgan talabini qondirishga qishloq xo'jaligini suv bilan taminlash deyiladi. Suv bilan taminlash markazlashtirilgan bir va bir necha istemol tarmoqlari xar xil suv xavzalarida suv olislarga boradi. Markazlashgan usulda suv bilan ta'minlash suv xavzalarining xususiylariga qarab suv bilan taminlash yullari xar xil bo'ladi. Yer usti suvlaridan foydalanilganda suv yig'adigan suv minorasi axoli yashash joylaridan qurilganda va oqib kelayotgan suvdan balandroq quruladilar. Ko'pincha markazlashgan suv taminoti uchun yer osti suvlaridan xam suv bilan taminlashda maxsus suv bosimli minora quriladi.

Bu minora suv tarmoqlarida suvning bosimini xosil qiladi. Minoralarda 29m^2 gacha suv saqlanishi mumkun.

Markazlashtirilgan suv taminotini qurush bilan xo'jalikni uzluksiz va sanitariya tamonidan toza suv bilan taminlab turiladi.

Markazlashgan sug'orish tizimi qishloq joylari quduq, buloqlari xovuzlar va anxor suvlaridan foydalaniladi.

Quduqlar chuqur bo'lmay oz sonly mollarni taminlaydi. Quduqlar atmasfera suvlari tushmaydigan go'ngxona va go'ng sharbatlaridan uzoqroqda qurulishi kerak. Quduqning og'ziga qopqoq va ustiga soyabon qilinadi.

Suvni chiqarish uchun maxsus nasoslar o'rnatilishi mumkun.

Hayvonlarni sug'orish hayvonlarni vaqtida va yetarlicha miqdorda sug'orish, oziqlantirish axmiyatli bo'lib chorvachilikni rivojlantirishda katta axamiyati bor.

Suvning sifati miqdori va o'z vaqtida organizmga kirishi organizm uchun axamiyatli. Tekshirishlar olib borilganda yiliga 4000-5000 l/sut

beradigan yuqori maxsuldor sigirlar kun davomida bir xil suv ichiradilar 8 marta sug'orilgan 31litrdan 84 litrgacha suv ichgan.

Ko'p sut beradigan sigir xam kam beradiganiga qaraganda ko'p suv ichadi.

Masalan kuniga 12 litr sut beradigan sigir 35-40 litr suv ichadi. 40 litr sut beradigan sigir esa 110 litr suv ichadi.

Tajribalarda aniqlanishlaricha xayvonlar 1 kg yegan quruq ozuqasiga, Otlar 2-3 litr qoramol 4-6 litr cho'chqa 6-8 litr quy 2-3 litr suv ichadilar.

Hayvonlar kun davomida erkin va xoxlagunicha suv ichishlari zarur. Bunda aftosug'orgichlardan foydalaniladi.

Aftosug'argichlar qurilmagan bo'lsa qoramollar kuniga 3 marta sug'oriladi maxsuldorliklari esa 4-5 marta sug'oriladi. Buzoqlar bir oyligida qaynatilib 25-30⁰C gacha sovutilib suv bilan sug'oriladi.

Suvga bo'lgan talabini xisoblaymiz bir bosh sigir kuniga 80 litr suv ichadi jammi 60 bosh sigir esa;

$$X=80 \times 60 = 4800 \text{ litr}$$

Kunlik istemol qilingan suvning 15 % yong'in uchun olamiz buning uchun.

$$4800 \text{ l} - 100\%$$

$$X - 15\%$$

$$X = 4800 \times 15\% / 100\% = 720 \text{ litr}$$

Shunday qilib fermada 1 kunlik suvga bo'lgan talab

$$4800 + 720 = 5520 \text{ litr kerak ekan.}$$

Bu 1 oy davomida esa

$$5520 \times 30 = 165600 \text{ l kerak bo'ladi.}$$

$$3 \text{ oyda esa } 5520 \times 90 = 496800 \text{ l suv kerak.}$$

MOLXONADAGI YORUG'LIKNI XISOBLASH VA YORUG'LIKNI AXAMIYATI.

Yorug'lik yuqori biologik ta'sirga ega bo'lib chorva molar va parrandalar organizimiga ijobiy tasir ko'rsatadi.

Molxonalar va parrandaxonalarni yetarli miqdorda yorug'lik bilan ta'minlanishi ko'pchilik kasalliklarni olishida muxim faktor xisoblanadi. Misol uchun agar yorug'lik miqdori yetarli bo'lmasa katta yoshli xayvonlarda ostomolyatsiya (suyaklarni mortlashishi) kassaligi yosh xayvonlarda esa raxit kasaligi kelib chiqadi. CHorvachilik binolari va parrandalar da tabiiy va suniiy yorug'lik miqdorlarini aniqlash amaliyotida muxim axamiyatga ega xisoblanadi.

Molxonalar tabiiy va suniiy yorug'lik bilan yoritiladi.

Molxononalar yoritish quyoshni balandligi, bulutli xavo, malxonani joylashishi, oynalar yuzasi ichini devorlarni oqlanganligi va boshqalarga bog'liq bo'ladi.

Qora molar uchun 1:10, 1:15, bo'rdoqiga boqiladigan xayvonlar uchun 1:25 va 1:30 shunday qilib yorug'lik koefitsentini binoning pol yuzasini deraza yuzasiga bo'lib xisoblaniladi.

X I S O B L A S H

Molxonada 60 bosh qoramol uzunligi 41,4 m eni 10m bo'lgan molxonada 28 dona deraza o'lchami (1,0x1,2) teng

1. $41,4 \times 10 = 414 \text{ m}^2$ yuza aylananing deraza yuzasini topamiz

2. $(1,0 \times 1,2) \times 28 = 33,6$

Yorug'lik koefitsenti

$414 \text{ m}^2 / 33,6 \text{ m}^2 = 12,3$ yorug'lik koefitsenti 1:12,3

Suniy yorug'lik koeffesenti.

Buning uchun mollxonani yoritiladigan lampichkalarning soni aniqlaniladi va bir dona lampichkalarning quvvatiga ko'paytiriladi. Olingan natijalar pol yuzasiga bo'linadi. Bu vaqtda 1m^2 pol yuzasi to'g'ri keladigan solishtirma quvvat topiladi. Vt/m^2 birgalikdagi yorug'likni lyuksga aylantirish uchun tokning kuchlanishiga qarab quydagi koefitsentga ko'paytiriladi.

$$S_{\text{pol}} = 41,4 \times 10 = 414\text{m}^2$$

$$S_{\text{deraza}} = (1 \times 1,2) \times 28 = 33,6\text{m}^2$$

$$YOk = 414 / 33,6 = 12,3 \text{ yoki } 1:12$$

Suniy yorug'likni aniqlash mollxonani eni 10m uzunligi 41,4m 100 vt 62 lampichka qo'yamiz

$$EK = 62 \times 100 / 414 = 15\text{vt/m}^2$$

Suniy yorug'lik $15\text{vt/m}^2 \times 2 = 30$ lyuks.

Yorug'lik sigirxonada pol ustida 1 va 1,6 m balandlikda aniqlaniladi. Yorug'lik deraza va devorlarda 1,2 m uzoqlikda o'lchanadi yorug'lik bir kunda 3 marta (soat 10^{00} da 13^{00} da va 16^{00} da) aniqlaniladi. Meyorlari qoramollar uchun 30 lk bo'lishi kerak.

NAMLK BO'YICHA SUNIY VENTELATSIYANI XISOBLASH

Hayvonlar tamonidan 1 soatda ajratilayotgan namlik to'g'risidagi jadval interpolatsiya formulasi maksimal va mutloq namlik jadvallar viloyatlar aro o'rtacha xarorat va mutloq namlik jadvali xamda xavoning xarakat tezligini aniqlash jadvallardan foydalanamiz. Namlik bo'yicha suniiy ventelyatsiyani xisoblash molxonalar ichida namlik issiqlik rejimini meyorda saqlash va xavo tarkibidagi zararli gazlarni molxonadan chiqarish uchun xizmat qiladilar. Molxonalarda namlik quydagicha manbalardan xosil bo'ladi.

1. Molxonadagi xayvonlar tamonidan ajralayotgan namlik

75-80%.

2. Atmosfera xavosi bilan molxonaga kiritilayotgan

namlik 10-15%

3. Poldan ko'tarilayotgan qo'shimcha xamma xayvonlar

uchun 10% cho'chqalar uchun 25%ni tashkil etadi.

Namlik bo'yicha suniiy ventelatsiya quydagi formula bilan xisoblanadi.

$$LM^3 = Q + 10 (25)\%/q_1 - q_2$$

X I S O B L A S H

Q-ni yani bir soatda molxonadagi jami xayvonlar tamonidan ajratilgan namlikni topish.

a. $20 \times 404 = 8080$

b. $10 \times 489 = 4890$

v. $30 \times 425 = 12750$

$$\text{Jami: } Q = 8080 + 4890 + 12750 = 25720 \text{ g/s}$$

5. 10% Poldan ko'tariladigan qo'shimcha namlikni topamiz

$$25720 - 100 \%$$

$$X - 10\%$$

$$25720 \times 10/100 = 2572 \text{ g/s}$$

XISOBLASH TARTIBI

q_1 -ni yani molxona ichidagi mutloq namlikni topamiz.

Maksimal namlik $+10^0\text{C}$ da $-9,17\text{g/s}$

$$\text{Nisbiy namlik } X = 85 \times 9,17/100 = 7,8$$

q_2 -ni yani tashqi atmosferaning xavosining mutloq namligini topish.

Toshkent viloyatida mutloq namlik bu 12-jadvaldan topiladi va xisoblash tartibi quydagicha.

$$4,3 + 3,6 + 3,24 + 5,06 = 16,2/4 = 4,05 \text{ g/m}^3$$

X I S O B L A S H

1. Bir soatda almashinadigan ventelyatsiya xavosining

Xajmi topiladi.

$$\begin{aligned} LM^3 &= Q + 10(25\%)/q_1 - q_2 = 25720 + 2572/7,8 - 4,05 = \\ &= 7544,5 \text{ m}^3/\text{s}. \end{aligned}$$

2. Bir soatda 1 bosh xayvonga to'g'ri keladigan toza xavo

Miqdaori aniqlanadi.

$$LM^3: \pi = 7544,5/60 = 125,7 \text{ m}^3$$

3. Bir soatda xavoning almashinish soni topiladi. Buning

Uchun bir soatda almashiniladigan ventelatsiya

Xavosining xajmi molxonaning xajmiga bo'linadi.

$$LM^3 = AM^3 = 7544,5 / 1242 = 6 \text{ marta}$$

4. Xavo chiqaruvchi ventelatsiya turbalarining umumiy Ko'ndalang kesimi yuzasi topiladi.

$$X = LM^3 / V_{xt}$$

$$LM^3 = 7544,5 \text{ m}^3$$

$$V = 1,42 \text{ m/s}$$

$$t = 3600 \text{ sekund}$$

$$X = 7544,5 / 1,42 \times 3600 = 7544,5 / 5112 = 1,4 \text{ m}^2$$

5. Xavo chiqaruvchini trubalarining soni topiladi. Buning Uchun xavo chiqaruvchi turbalarining umumiy yuzasi.

Bir dona trubaning (0,8x0,8m) yuzasiga bo'linadi.

$$X : 0 \quad X : 0 = 1,4 \times 0,64 = 2 \text{ dona.}$$

6. Xavo kirituvchi kanalarining umumiy yuzasi topiladi. Bu chiqaruvchi ventelatsiya turbalar umumiy yuzasining 70-90 %ga to'g'ri keladi.

$$X = X_1 (70-90\%)$$

$$1,4 - 100\% \quad X = 1,4 \times 90\% / 100 = 1,26 \text{ m}^2$$

7. Xavo kirituvchi kanallarining sonini topish buning

Uchun umumiy yuzasi bir dona kirituvchi kanalarining

(0,3x0,3m) yuzasiga bo'linadi.

$$X_1 = 0_1$$

$$X_1 = 1,26 \text{ m}^2 \quad 0,09 \text{ m}^2$$

$X_1=0_1=1,26/0,09= 14$ dona havo kirituvchi kanal kerak bo'ladi.

ISSIQLIK BALANISINI XISOBLASH

Issiqlik balanisini quydagi formula bilan aniqlanadi.

$$Q_{\text{ж}}=d+X(L \times 0,24 + \sum KF) + W_6$$

I. Xosil bo'layotgan issiqlik topiladi.

$Q_{\text{ж}}$ -ni topamiz.

a. $10 \times 670 = 6700$

b. $20 \times 605 = 12100$

c. $30 \times 621 = 18630$

Jami xosil bo'layotgan issiqlik quyidagicha ekanligi aniqlaniladi .

$$Q_{\text{ж}}=6700+12100+18630=37430 \text{ kkal/s}$$

$$Q_{\text{ж}}= 37430 \text{ kkal/s.}$$

2. Sarflanayotgan issiqlik miqdori topiladi.

a. $Q_{\text{vent}} = dtx(L \times 0,24) =$ ventelatsiya xavosini isitish

uchun sarflangan issiqlik miqdori topiladi.

dt -ichki va tashqi xaroratlar farqi

$$+10-(+6^{\circ}\text{C}) = 16^{\circ}\text{C}$$

1 m^3 xavo -7°C , 745 simob ustunida $1,306 \text{ kg}$ og'irlikga

Teng shuning uchun $7544,5 \text{ m}^3$ xavoning

$$1,306 \times 7544,5 = 9853,1 \times 0,24 = 2364,7 \times 20 = 47294,9 \text{ kkal/s}$$

II. $Q_{\text{to'siq}} = dtx(\sum KF) =$ Molxonadagi to'siqlarni issitish uchun

Sarflangan issiqlik miqdori topiladi. Buning uchun

Binodagi to'siqlar yuzasi aniqlanadi.

a. Polning yuzasi $X=41,4 \times 10=414\text{m}^2$

b. Shift $X=41,4 \times 10=414\text{m}^2$

d. Deraza $X=(1,0 \times 1,2) \times 28=33,6\text{m}^2$

e. Eshik $X=(2,5 \times 3) \times 2=15\text{m}^2$

v. Umumiy devor $X_{\text{um}}=(41,4 \times 2 + 9 \times 2) \times 3=308,4\text{m}^2$

Sof devor yuzasi $X_{\text{sof dev}}=X_{\text{um}}-(X_{\text{d}} + X_{\text{e}})=308,4-(33,6+15)=$

$=308,4-48,6=259,8\text{m}^2$.

To'siqning nomi.	To'siqning yuzasi, M^2	To'siqning issiqlik o'tgazuvchanlik koefitsienti, K	To'siqning umumiy issiqlik o'tgazuvchanligi, Σ
Pol	414	0,25	103,5
Shift	414	0,39	161,4
Deraza	33,6	5	168
Eshik	15	4	60
Sof devor	259,8	0,70	181,8
13%	-	-	53,2
Jammi	-	-	

O'zbekiston sharoitida qishning sovuq paytlarida eshik, deraza va sof devorning issiqlik o'tgazuvchanligi 13% ga ko'payadi.

$409,8 - 100 \%$

$X - 13 \%$

$X=409,8 \times 13/100=53,2\text{kkal/s}$.

Shunday qilib jammi to'siqlarni issiqlik o'tgazuvchanligi

13% bilan birgalikda.

727,9kkal/sga tengdir.

III. $Q_{nam}=w_6 \times 0,595$ poldan ko'tarilgan qo'shimcha namlikni issitish uchun sarflangan issiqlik miqdori topiladi.

Poldan ko'tarilgan qo'shimcha namlik –

$$10\% = 2250,6 \text{ g/soatga teng}$$

$$Q_{nam}=w_6 \times 0,595=2250,6 \times 0,595=133,9 \text{ kkal/s issiqlik}$$

Sarflangan.

IV. Xosil bo'layotgan va sarflanayotgan issiqlik orasidagi farq topiladi.

$$\begin{aligned} D_{\phi}=Q_{\kappa}&=(Q_{vent}+Q_{to's}+Q_{nam})= \\ &=37430-(47294,9+14558+1339,1)=-25762 \text{ kkal/s.} \end{aligned}$$

V. Molxonadagi no'lavoy balans aniqlanadi. Bunda quydagi formuladan foydalaniladi.

$$Dt=Q_{\kappa}-w_6/L \times 0,24 + \sum KF + 13\% = 37430 - 1339,1/2364,7 + 727,9 = 11,6^{\circ}\text{C}$$

VI. Molxonaning ichki xarorati aniqlanadi.

$$T^{\circ}\text{C}_{ichki}=dt^{\circ}_{nul}-T^{\circ}_{tashqi}=11,6^{\circ}\text{C}-7^{\circ}\text{C}=4,6^{\circ}\text{C}$$

Demak molxonaning ichki xarorati $+10^{\circ}\text{C}$ emas balki $4,6^{\circ}\text{C}$ ga teng ekan. Bnda nisbiy namlik ortadi.

VII. Molxonada nisbiy namlik quydagicha aniqlanadi.

$$R = q_1 \times 100 / Et^{\circ}_{ichki} = 7,8/5,4 \times 100 = 144\%$$

X U L O S A.

Normativ bo'yicha 85% bo'lishi kerak. Biz bajarayotgan misolda issiqlik balanisi manfiy bo'lib deffitsiv issiqlik $-762'4$ kkal/s teng keldi. Shuning uchun yetishmaydigan issiqlikni ta'minlash maqsadida molxonada kaloroferdan foydalanaman.

1kvt elektr energiyasi 860kkal/s issiqlik beradi. Sunga asosan deffitsif issiqlikni qoplash uchun

$-762,4 \times 860 = 0,88$ kvt soat energiya sarflash talab qilinadi. Demak men molxonamga 1kvt elektr energiya beruvchi 1 dona kaloroferdan foydalandim.

Go'ngni xisoblash va go'ngxona qurish

X I S O B L A S H

1. Molxonadagi jammi xayvonlarning tirik og'irligi

aniqlaniladi. Buning uchun bir bosh xayvoning og'irligi jammi bosh soniga ko'paytiriladi.

a. $20 \text{ bosh} \times 400 \text{ kg} = 8000 \text{ kg}$

b. $10 \text{ bosh} \times 600 \text{ kg} = 6000 \text{ kg}$

d. $30 \text{ bosh} \times 450 \text{ kg} = 13500 \text{ kg}$

jammi xayvonlar tirik og'irligi

275000 kg 27,tonna

2.Limmerman usuli bo'yicha 1 tonna og'irlikdagi xayvonlarning 1 sutkada ajratgan go'ng miqdori aniqlanadi.

$$X = (24/2 + \pi) \times 4 = (24/2 + 3) \times 4 = (12 + 3) \times 4 = 15 \times 4 = 60 \text{ kg}$$

3. Molxonadagi jammi xayvonlar tomonidan 1 sutkada chiqarilayotgan go'ngni miqdori aniqlanadi.

$$27,5t \times 60 \text{ kg} = 1650\text{kg go'ng ajratgan.}$$

4. Jammi xayvonlarning 90 kun davomida ajratgan go'ng miqdori aniqlanadi.

$$1650 \text{ kg} \times 90 = 148500\text{kgni tonnaga aylantiramiz}$$

$$148500/1000=148,5 \text{ tonna}$$

5. Jammi xayvonlar 90 kun davomida ajratgan go'ngni xajmiy og'irligi aniqlanadi.

$$1\text{m}^2 \text{ go'ng } -700\text{kg yoki } 0,7 \text{ tonna}, X\text{m}^3-108000\text{kg yoki } 108 \text{ tonna}$$

$$X\text{m}^3=1\text{m}^2 \times 148,5/0,7=212,1\text{m}^3$$

Jammi qish davomida chiqariladigan go'ng $212,1\text{m}^3$ ga teng ekan go'ngni xajmiy og'irligi aniqlangandan so'ng shu miqdorga go'ng xonaning o'lchamlarini o'z xoxishimizcha olinadi.

Go'ngxonaning pastki eni 3

Go'ngxonaning ustki eni 5

Go'ngxonaning balandligi 2

Go'ngxonaning xajmi va uzunligi quydagicha aniqlaniladi.

a. Trapetsiyaning yuzasi topiladi.

$$X=(3+5/2) \times 1=(8/2) \times 1=4 \times 1=4\text{m}^2$$

b. Uchburchakning yuzasi topiladi.

$$X=5 \times 2/2=5\text{m}^2$$

v. Go'ngxonaning umumiy yuzasi topiladi.

$$X_{\text{um}}=5+4=9\text{m}^2$$

g. Kotlovaning yuzasi xajimga aylantiriladi.

$$U=9\text{m}^2 \times 1\text{m}=9\text{m}^3$$

d. Go'ngxonaning uzunligini topamiz. Buning uchun go'ngning jammi hajmiy og'irligi.

Go'ngning xajmiga bo'linadi.

$$L=212,1\text{m}^3/9\text{m}^2=23,5\text{metr}$$

Fermada 2ta go'ngxona qurish zarur chunki birinchisi to'lsa keyin ikkinchisiga to'ldiriladi. Shuning uchun misoldagi xayvonlar tamonidan ajratilgan go'ngni joylashtirish uchun $23,5/2=11,7\text{m}$ uzunlikdagi 2ta go'ngxona qurush zarur .

Bu paytda xamma go'ng to'liq zararsizlantiriladi.

Go'ngxonalar fermadan 100-200m axoli punkitlaridan esa kamida 500m uzoqlikda quriladi.

Kasallangan xayvonlarning go'ngini biotermik va kuydirish ussulari bilan zarrarsizlantiriladi.

X U L O S A.

Berilgan topshiriq asosida qurilgan molxonaning uzunligiga 41,4 m eni 10 va balandligi 3 metrni tashkil qiladi. Jammi 60bosh sigir uchun $60 \times 80 = 4800L$ suv ichadi.

Shu suvning 15%ni yong'inga qarshi olib qo'yamiz. Yani 5520l suv kerak bo'ladi.

Molxonani yorug'lik bilan taminlashda tabiiy va suniiy yorug'likni geometirik usulda aniqlaymiz. Tabiiy yorug'lik koeffitsenti 1:12,3 yorug'lik koeffitsentiga teng.

Suniiy yorug'lik esa molxonada 18 dona 100 vt lik lampichka bilan yoritilganda solishtirma quvvat $4,3vt/m^2$ ga teng bunda yoritilganlik $4,3 \times 2 = 8,6$ lyukusga teng bo'ladi.

Namlik bo'yicha suniiy ventelyatsiyani hisoblashda 1 soatda almashiniladigan venteliyarsiya xavosini hisoblaymiz 60 bosh hayvon uchun $7544,5 m^3$ havo almashinadi. 1 bosh sigir uchun $125,7m^3$ havo kerak bo'ladi.

Buning uchun 2 dona havo kirituvchi turba o'rnataman.

Molxonadagi issiqlik balanisi hisobladim bunga ko'ra nisbiy namlik 144% bo'ldi. Norma bo'yicha 85% bo'lishi kerak edi. Shuning uchun 1ta 860 kvтли hloroform qo'ydim. Go'ngni hisoblab va go'ngxona qurish uchun hayvonlar qancha go'ng chiqarishni aniqladim

Go'ngxonani pastki eni-3

Go'ngxonani ustki eni – 5

Go'ngxonani balandligi-2

Shu o'lchamda olingan go'ng xonani uzunligi 23,5m bo'ladi 2ta go'ngxona qurush uchun esa 11,7m dan go'ngxona quraman 3 oyda go'ng miqdori 148,5 ta tashkil etadi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Suvonqulov Y.A., “ Qishloq xo’jaligi xayvonlarini gigiyenasi “ Toshkent . Mehnat nashriyoti.1994 г.
2. Suvonqulov Y.A., Izbasarov Y.K.,Kubaeva S.A., Musinov Ya.X., “Qishloq xo’jalik hayvonlarini gigiyenasidan amaliy mashg’ulatlari “ Toshkent. Mexnat nashriyoti 1990
3. Кузнесов А. Ф., Демчук М. В., “Гигиена Сельскохозяйственных животных” Москва, Колос 1991 г.